

nja za uspješnu društvenu djelatnost u sportu.

Radović, Nikola (1932), nogometni reprezentativac i trener, član NK Hajduk (Split), zaslužni sportaš Jugoslavije. Sudjelovao na OI 1956 (II mjesto).

Radović, Radovan (1936), košarkaški reprezentativac (67 puta), zaslužni sportaš Jugoslavije, član JKK Partizan (Beograd). Nastupio u ekipi koja je na PE 1961 osvojila srebrnu medalju.

Radović, Vesna (1954), reprezentativka u rukometu, članica RK Radnički (Beograd), zaslužna sportašica Jugoslavije. S klubom osvojila PJ 1975-83 i Kup evropskih nacionalnih prvaka 1976 i 1980. Članica ekipe koja je na MI 1979 osvojila zlatnu medalju i na OI 1980 srebrnu.

Radović-Kunštek-Pogačnik, Zdenka (1907), službenica; reprezentativka u hazeni, članica HASK, ASK i HSK Concordia (Zagreb). Nastupila na PS u hazeni 1934 u Londonu (II mjesto).

Radulović, Dimitrije (1814-65), liječnik; gimnastičar, teoretičar. U svojoj doktorskoj disertaciji *De gymnastica medica physiologica et diatetica respectu* raspravlja o med. gimnastici.

Radulović, Rakica (1956), reprezentativac u karateu, član karate kluba Sloga (Kraljevo); zaslužni sportaš Jugoslavije. Sudjelovao na PE 1978 (I mjesto u borbama ekipno).

Radulović, Vlastimir (1929), profesor tjel. odgoja u Arilju, član SD Budućnost, Arilje, odbojkaški trener. Bio član Republičke skupštine SIZ za fizičku kulturu i njezine Komisije za kadrove. Konstruirao i patentirao električni uređaj za utvrđivanje prijestupa pri skoku udalj (1976). Dobitnik brojnih nagrada i priznanja te Majске nagrade SOFK Srbije (1960).

Radunović, Radmila (1938), dipl. ekonomist; rukometna reprezentativka sa 42 nastupa, članica Omladinskog RK Beograd, zaslužna sportašica Jugoslavije. Na PS 1965 članica ekipe koja je osvojila srebrnu medalju.

radža, figura čaturange, koja po svom kretanju odgovara figuri kralja u suvremenom šahu.

Radenović, Zdravko (1952), nastavnik tjel. odgoja; rukometni reprezentativac, član RK Sintelon (Bačka Palanka), RK Kvarner (Rijeka) i RK Borac (Banja Luka), zaslužni sportaš Jugoslavije. Na PS 1974 član ekipe koja je osvojila brončanu medalju i na PS 1982 srebrnu. Od 1981 nastupa u SR Njemačkoj.

Raffball, njem. ekipna sp. igra sa 7-10 igrača koji nastoje prebaciti što više puta punjenu loptu, promjera 10 cm, preko protivničke obrambene crte, odn. ubaciti ili ukotrljati je u protivnička vrata. Igra na manjim igralištima s vratima traje 2x15 min, a na velikom igralištu s obrambenom crtom do određenog broja poena. Prije početka igre lopta leži na središnjoj crti, a po jedan igrač sa svake strane na sučev znak nastoji

brzim trčanjem osvojiti loptu za svoju ekipu. Poslije toga, lopta se baca u svim pravcima prema protivničkoj obrambenoj crti. Zabranjeno je trčanje s loptom u ruci više od 3 koraka ili je držati na mjestu duže od 3 sek. Protivnički igrači ne smiju sprečavati igrača u bacanju lopte.

ragbi VII, sp. igra između dviju momčadi sa po 7 igrača (3 igrača skupa i 4 braniča); igra se po istim pravilima kao i na igralištu za ragbi XV, s tim da utakmica traje 2x7 min, a odmor u poluvremenu 1 min. U toku utakmice nema izmjene igrača. Taj oblik ragbija igra se često na turnirima.

ragbi VIII, sp. igra između dviju momčadi sa po 8 igrača (3 igrača skupa i 5 braniča). Utakmica traje 2x30 min, a igra se na polovini igrališta za ragbi XV, bez vratnika. Taj oblik ragbija pogodan je za početnike, a igra se često i na turnirima.

ragbi XIII, sp. igra loptom između dviju momčadi svaka sa po 13 igrača; razvio se iz ragbija XV krajem XIX st. Igralište, lopta, oprema igrača, tehnika igre i osnovne taktičke formacije (skup, razmještaj braniča u liniji i dr.) iste su kao i u ragbiju XV. Broj igrača u skupu smanjen je na 6. Igrač, koji je u posjedu lopte oboren, može zadržati loptu i nastaviti akciju na mjestu gdje je bio zaustavljen, dodajući loptu nogom svom prvom suigraču koji stoji iza njega. Ako lopta ode u aut igra se nastavlja skupom. Brigu o razvoju ragbija XIII u svijetu vodi Rugby Football League sa sjedištem u Swintonu (V. Britanija); ta organizacija od 1954 organizira Svjetski kup (World Cup) uz sudjelovanje reprezentacija Engleske, Walesa, Francuske, Novog Zelanda i Australije.

ragbi XV (engl. rugby XV), sp. igra loptom između dviju momčadi sa po 15 igrača na igralištu pravokutnog oblika s travnom površinom. Na sredini poprečnih linija zgođitaka nalaze se vrat u obliku velikog slova H. Utakmica traje 2x40 min s odmorom od 5 min; za to vrijeme igrači ne smiju napuštati igralište. Lopta je oblika rotacionog elipsoida od kože ili plastične mase. Igrači na nogama nose kopačke, odjeveni su u gaćice i čvrsti dres s dugim rukavima. Igra počinje postavljenim udarcem s centra. U hvacenu loptu igrači nose, dodavaju (obavezno samo unazad) i šutiraju nogom (u svim smjerovima). Zgođitak je postignut ako igrač donese loptu u protivnički prostor zgođitka i tamo je položi na zemlju, ili ako lopta tamo leži a igrač ekipe u napadu je prvi pritisne prema dolje rukom ili prsima. Takav zgođitak vrijedi 4 poena; nakon toga, momčad ima pravo na pretvaranje, koje se izvodi nogom s mjesta u polju koje je okomito na položaj gdje je postavljena lopta u prostoru zgođitka. Ako lopta prođe iznad prečke i između okomitih stativa, momčad dobiva još 2 poena. Ekipa može postići 3 poena, ako protjera loptu kroz vratnice udarcem iz odsoka u toku same igre ili iz kaznenog udarca. Momčad u obrani nastoji zaustaviti protivničkog igrača koji nosi loptu obarajući ga na tlo. Poslije manjih prekršaja ili prekida, igra se nastavlja skupom, specifičnom formacijom igrača, koji su spojeni rukama; u takvom položaju igrači guranjem trupa i ramenima potiskuju igrača protivničkog skupa, a nogama nastoje osvojiti loptu ubačenu po sredini prostora skupa i predati je braničima koji stoje u liniji. Ako je igrač u prodoru zadržan od protivnika, njegovi suigrači nastoje preuzeti loptu formiranjem mlina ili otvorenog skupa. Kad lopta ode izvan granica igrališta, igra se nastavlja skup autom. Utakmicu vode sudac i dva pomoćna suca. Brigu o r. u našoj zemlji vodi

Ragbi savez Jugoslavije, a u svijetu FIRA i International Rugby Football Board. R. je bio četiri puta na programu OI: 1900 (prvo mjesto: Francuska), 1908 (Australija) te 1920 i 1924 (SAD). Najpoznatije natjecanje u svijetu je Kup pet nacija. PJ u r. XIII igralo se 1957-63 (u obliku turnira); PJ u r. XV igra se od 1964 (po ligaškom sistemu); Kup Jugoslavije priređuje se od 1958 (za r. XIII), odn. od 1964 (za r. XV). Osim r. XV, u svijetu se igra ragbi XIII, mini ragbi, ragbi VII i ragbi VIII.

ragbi dodavanje, rukomet; način bacanja lopte objema rukama odozdo u visini kukova; lopta se pridržava dlanovima sa strane; igrač prije završne faze izvodi zasuk trupa u suprotnu stranu od smjera dodavanja, a zatim odsukom i zasukom trupa u drugu stranu izvodi dodavanje lopte suigraču. Ovaj način dodavanja primjenjuje se najčešće kod izmjene mjesta i blokada.

Ragbi savez Jugoslavije, osn. 1954 u Beogradu; od 1966 sjedište je u Zagrebu, a od 1973 u Splitu. Član je SFJK i FIRA. Od 1957 do 1964 organizira PJ (po turnirskom sistemu) za ragbi XIII, a od 1964 za ragbi XV (po ligaškom sistemu); od 1958 organizira i natjecanje za Kup Jugoslavije (za ragbi XIII), odn. od 1964 (za ragbi XV).

Ragulin, Aleksandar Pavlovič (1941), sovj. reprezentativac u hokeju na ledu, zaslužni majstor sporta, član hokejskog kluba Himik (Voskresenska) 1958-62 i u razdoblju 1962-73 CSKA (Moskva). Za SSSR nastupao 1961-73; igrao na mjestu braniča. Član ekipe koja je na OI 1964, 1968 i 1972 osvojila zlatnu medalju; isti uspjeh postigla je na PS 1963-71 i 1973 i na PE 1963-70 i 1973. Srebrnu medalju osvojio je na PS 1972 i na PE 1961, 1971 i 1972 te brončanu na PS 1961. S klubom je osvojio prvenstvo SSSR 1963-66, 1968 i 1970-73.

Rain, Zvonimir (1926), nastavnik motornog letenja i jedrilicarstva; reprezentativac u jedrilicarstvu, zaslužni sportaš Jugoslavije; na PS u zrakoplovnom jedrilicarstvu osvojio s Božidarom Komcem 1957 prvo mjesto i 1958 s Vasilijem Stepanovičem drugo mjesto. Proglašen 1956 najboljim sp. zrakoplovcem, dobitnik plakete »Franjo Kluz« (1957) i zlatne C značke jedrilicara s tri dijamanta (1957).

Rajkov, Zdravko (1927), stolar; nogometni reprezentativac sa 28 nastupa (1951-58). Nogomet je počeo igrati u FK Proleter (Bečej), a od 1950 član je FK Vojvodina (Novi Sad); od jeseni 1959 nogometnu karijeru nastavio je u inozemstvu. Dobitnik je Srebrne lopte NSJ (1969).

Rajkova pećina, složen spiljski sistem u blizini Majdanpeka (SRS); sastoji se od suhih i vodom ispunjenih kanala. Čitav sistem istražen je u duž. od 2,3 km. Dio spilje uređen za posjet turista.

Rajković, Edi (1920), sp. radnik u Puli; savezni kapetan Biciklističkog saveza Jugoslavije (od 1981), član BK Siporex (Pula). U mladosti se bavio atletikom (duge pruge); bio je boksački, nogometni i biciklistički sudac.

Rajković, Trajko (1937-70), košarkaški reprezentativac, član OKK Beograd, zaslužni sportaš Jugoslavije sa 141 nastupom. Sudjelovao na OI 1964 (VII mjesto) i 1968 (II); na PS 1963 (II), 1967 (II) i 1970 (II); na PE 1963 (III), 1965 (II) i 1969 (III).

Rajnović, Vojislav (1918-82), viši sp. trener za nogomet — specijalist; docent Fakulteta za fizičko vaspitanje u Beogradu, mr. kineziologije; bio instruktor FIFA, član stručnih organa NSJ i trenerske organizacije.

V. RADOVIĆ

T. RAJKOVIĆ

